

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2011. május 4.

TÖRTÉNELEM
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2011. május 4. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásakor az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége.

Eredményes munkát kívánunk!

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a nagy világvallásokra vonatkozik. (Elemenként 1 pont.)

Nevezzen meg két további olyan világvallást, amely megfelel a monoteizmus ismérveinek. A vallásokat kialakulásuk időrendjében írja a táblázatba.

Vallás
Zsidó vallás

2 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori kultúrára vonatkozik.

a) A középkor egyik művészeti stílusának rövid ismertetését közöljük néhány kép kíséretében. Nevezze meg a stílust! (1 pont)

„A korszak vezető műfaja az építészet, a legfontosabb építészeti feladat pedig a templom volt. Az épületet (templomot) súlyos zártság jellemzi. A formák tömörszerűek, az arányok vaskosak, a szerkezet világosan tagolt. Az épületek hatását a félkörív is hangsúlyozza, amely az épület külsején és belsején egyaránt jelentkezik, pl. mint boltozati elem, ablak, ajtó íve, díszítő szerepű galéria.” (Művészeti Lexikon)

A stílus neve:

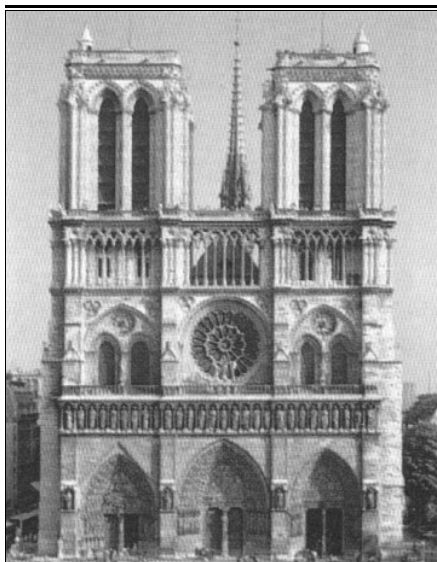
b) Válassza ki a következő épületek közül azokat, amelyek a megnevezett stílus jegyeit tükrözik! (Elemenként 1 pont.)

A) A firenzei San Miniato al Monte templom főhajója

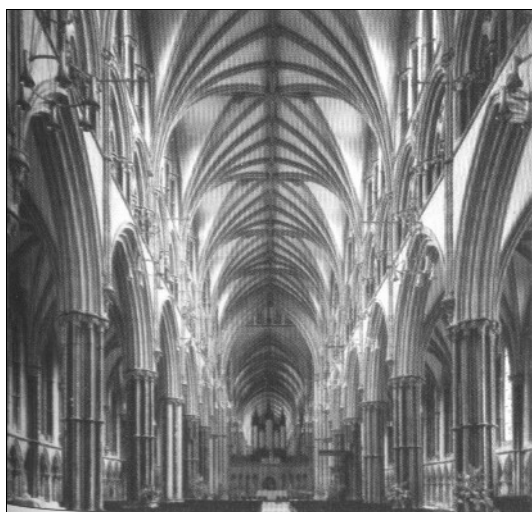
B) A németországi Maria Laach bencés apátsági temploma

C) *A párizsi Notre-Dame nyugati homlokzata*

D) *A pisai dóm*

E) *Az angliai Lincoln katedrálisának főhajója*

A kiválasztott épületek betűjele:

4 pont	
--------	--

3. A feladat az Árpád-kor történelmére vonatkozik.

Ismerje fel a magyarázat alapján a történelmi fogalmat! (Elemenként 1 pont.)

a).....: II. András 1222-ben kiadott uralkodói oklevele.

b).....: Az úr és a szolgálatába állt kisebb birtokosok között kialakult személyi függőségi viszony; a hűbériség magyarországi változata.

c).....: Kézzel, többnyire pergamenre írott könyv.

d).....: Királyi vár vagy vármegye élére kinevezett főtisztviselő.

e).....: A legmagasabb rangú zászlósúr, a XII. századtól a király helyettese.

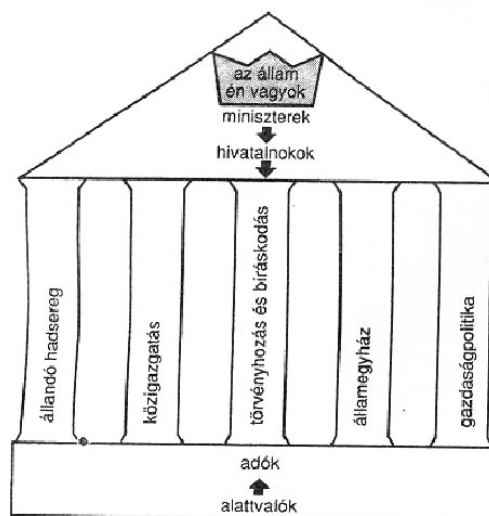
f).....: Királyi felségjog alapján szedett jövedelmek.

6 pont	
--------	--

4. A feladat a francia abszolutizmusra vonatkozik.

Egészítse ki a szöveg hiányzó részeit a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A francia hadsereg létszáma (1000 főben)	
1470-1479	40
1590-1599	80
1630-1639	150
1700-1709	400

A francia abszolutizmus tartópillérei

.....**a)** uralkodása idején Franciaország egy időre.....**b)** legerősebb államává vált. Az új államrendszert, amelyben az uralkodó tulajdonképpen**c)** hatalommal rendelkezik, abszolutizmusnak nevezzük. Az új rendszer legfőbb tartópillére a(z).....**d)** volt, melynek létszámát a király..... főre **e)** emelte. Az uralkodó egyik**f)**, Colbert

névéhez fűződik az abszolutizmus gazdaságpolitikájának, a(z)-nak g) a kidolgozása. Az állam.....-kal h) védte a francia ipart és támogatta a kivitelt.

4 pont

5. A feladat a Magyarország XVI. századi történetére vonatkozik.

Állapítsa meg a forrás és ismeretei segítségével, hogy a következő állítások igazak-e vagy hamisak! Válaszát X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont.)

„Azt jelenti a [lengyel] követ, hogy a török hadikészülődéséhez nem fér kétség [...]. Az erdélyi vajda is azt írja az udvarba, hogy a törökök háborúra készülődnek, még pedig - ahogy ezt kémei jelentik - csakis Magyarország ellen. [...] Meg kell vallanom, és Őszentsége legyen elkészülve arra, hogy ez az ország nem képes magát megvédeni, hanem ki van szolgáltatva az ellenség kegyelmének, és úgy fog kikerülni a háborúból, ahogyan az ellenségnek tetszik. Mert: el lehet-e képzelni azt, hogy Magyarország háborút viselhessen a török egész hatalma ellen, amikor a magyar király és az urak még arról sem tudnak gondoskodni, hogy a végeken szolgáló katonaság megkapja zsoldját? Őfelsége, a király olyan súlyos anyagi helyzetben van, hogy gyakran még konyhája költségeit sem tudja fedezni, az urak viszálykodnak, a nemesség pártokra bomlott, de még ha mindnyájan összetartának is, mit tehetnének a török ellen, mikor a legegyszerűbb hadifelszerelésük sincsen meg? Azt megtehetik, hogy egyszer megütközzenek, de akkor vereséget is fognak szenvedni; hiszen nincs egyetlen erősített állásuk, hol fejüket lehajthatnák, hogy fellélegezzenek s megvárják a többi keresztény fejedelem segítségét. De ha volna is ilyen várjuk, honnan várhatnának segítséget? Német földről, hol mindenütt viszályok dúlnak s hol nincs többé alattvalói engedelmesség, nincs fejedelmi tekintély? A némettől: ősi ellenségétől várjon segítséget a magyar? Vagy talán Lengyelországtól, mely éppen most kötött fegyverszünetet a törökkel öt évre?” (Antonio Burgio pápai követ; 1526)

	Igaz	Hamis
a) A jelentés hónapokkal a mohácsi csata előtt íródott.		
b) A magyar vezetés nem tudott az 1526-os török támadás előkészületeiről.		
c) A követ Magyarország pénzügyi lehetőségeit derülátóan ítélte meg		
d) „Őfelsége, a király”: II. Lajos.		
e) A követ negatív véleményt alkotott az ország vezető rétegéről.		
f) Magyarország nem számíthatott német segítségre.		

6 pont

6. A feladat az ipari forradalmakra vonatkozik.

a) Mely találmányok keletkeztek az első ipari forradalom korában? Húzza alá! (Elemenként 0,5 pont.)

A) film; B) távíró; C) villanymotor; D) dinamit; E) univerzális gőzgép; F) fonógép; G) automobil; H) gőzmozdony; I) elektromos izzó; J) repülőgép

b) A kiválasztott találmányok közül kettőnek nevezze meg a feltalálóját ! (Elemenként 0,5 pont.)

A találmány betűjele	A feltaláló neve

3 pont

7. A feladat a XIX. század magyar társadalmára vonatkozik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„A gazda feje annak az egy fedél alatt él, közös birtokon közösen gazdálkodó, vérrokonokból és ezek házastársaiból álló csoportnak, amelyet családnak neveznek. Ebben a családnak nevezett csoportban mindenkor a legidősebb férfi a gazda, a családfő. [...] A gazda helye elsősorban a maga udvarán, a házban, családja körében van. Az asztalnál övé a főhely. Ő vesz elsőként a tálból, és őt illeti meg a legjobb falat. Italból magának tölt először, azután köszönti a többiekre. [...] A beszélgetést ő vezeti; mikor ő szól, a többieknek hallgatni kell. [...]

A gazda és a családtagok közötti viszonyt legjobban a függés fejezi ki. A gyerekek félnek a családfőtől, mert függnek tőle. [...] A gazda családja tagjaival azt tehet, amit akar: feleségét, gyerekeit megütheti, elűzheti a háztól, ki is tagadhatja őket. Olyan munkát és ügy végeztet velük, ahogyan jónak látja. Nem köteles meghallgatni felnőtt fiait sem, úgy cselekedhet mindenben, ahogyan neki tetszik. Ám a jó gazda meghallgatja felnőtt fiait is. [...]

A gazda a maga személyében képviseli egész háza népét nemcsak a faluközösség felé, hanem a hatóságokkal való érintkezésben is.” (Néprajzi gyűjtésből)

Határozza meg a gazda szerepét

a) a családban:

.....

b) a családi döntéshozatalban:

.....

c) a családi munkamegosztásban:

.....

d) a család és a külvilág közötti kapcsolatokban:

.....

4 pont

8. A feladat a náci Németország történetéhez kapcsolódik.**Rendelje hozzá az egyes szövegrészletekhez a megadott fogalmak valamelyikét!****a)-b)-c)-d) (Elemenként 0,5 pont.)**

végző megoldás	baloldal-ellenesség	Führer-elv	faji törvények
-----------------------	----------------------------	-------------------	-----------------------

a) „Isten színe előtt szent esküvel fogadom, hogy a német nép és a Német Birodalom vezérének, Adolf Hitlernek, a Véderő legfőbb parancsnokának feltétlen engedelmességgel tartozom, és bátor katonaként mindenkor készen állok arra, hogy ezért az esküért életemmel feleljek.

Esküszöm, hogy Adolf Hitlert, a német nép és a Német Birodalom vezérét hűségesen és engedelmesen szolgálom...” (Katonai és köztisztviselői esküszövegek; 1935)

.....

b) „1. § Zsidó és német állampolgárságú vagy némettel rokon vérű személyek között a házasságkötés tilos. Az ennek ellenére kötött házasságok semmisek [...].

2. § A házasságon kívüli érintkezés zsidók és német állampolgárságú vagy némettel rokon személyek között tilos.

4. § Zsidók nem vonhatják fel a birodalmi és a nemzeti zászlót, s nem viselhetik a birodalmi színeket.” (Törvény a német vér és a német becsület védelmében; 1935)

.....

c) „És akkor szembetaláljuk magunkat a kérdéssel: mi történjék a [zsidó] nőkkel és a gyermekekkel? Elhatároztam, hogy itt is egészen világos megoldást találunk. Nem tartom ugyanis jogosnak azt, hogy a férfiakat kiirtsuk – megöljük vagy megöletjük -, de azokat, akik a gyermekeinken és az unokáinkon bosszút állnak, a gyermekek alakjában felnőni engedjük. Ezért kellett azt a nehéz döntést meghozni, hogy ezt a népet [a zsidóságot] a Földről eltöröljük.” (Himmler; 1943. október)

.....

d) „Most nincs kegyelem, aki az utunkba áll, azt leütjük. A német nép nem lenne megértéssel a lágység iránt. Ahol megjelenik, minden kommunista funkcionáriust lelövünk. A kommunista képviselőket még az éjjel fel kell akasztani. [...] A szociáldemokraták [...] iránt sincs többé kímélet.” (Hitler a lángoló Reichstag előtt; 1933)

.....

e) A „náci” kifejezés egy idegen szó rövidítésével keletkezett. Mi az eredeti idegen kifejezés magyar megfelelője? (1 pont)

.....

3 pont	
--------	--

**9. A feladat Magyarország 1914-1929 közötti történelméhez kapcsolódik.
Válaszoljon a kérdésekre ismeretei és a források alapján! (Elemenként 1 pont.)**

A korona árfolyamváltásai	
Év	100 magyar korona árfolyama svájci frankban
1914. I. félév	104,73
1914. II. félév	93,34
1915	80,83
1916	63,06
1917	45,76
1918	44,92
1919	15,42
1920	2,34
1921	1,48
1922	0,47
1923	0,03
1924	0,0065

Az 1925. évi adóbevételek		
Adónem	Előirányzat, millió aranykorona	Tényleges bevétel, millió aranykorona
Egyenes adók	94,6	93,1
Forgalmi adók	80,00	157,8
Illetékek	30,03	59,9
Fogyasztási adók	31,00	59,9
Mesterséges édesítőszer, lottó	0,40	0,40
Vám	23,50	104,8
Sójövedék	14,60	16,8
Dohányjövedék	51,00	89,2

Kronológia:

1924: A Népszövetség (Nemzetek Szövetsége) Magyarország számára 250 millió aranykorona kölcsönt szavazott meg.

1925: A költségvetési év jelentős többlettel zárult.

1927. I. 1.: A Nemzeti Bank az inflálódott korona helyett bevezette a pengőt.

a) Melyik ér többet 1914-ben, 1 korona vagy 1 svájci frank?

.....

b) Melyik ér többet 1917-ben, 2 korona vagy 1 svájci frank?

.....

c) Melyik évben esett a korona értéke a háború előtti értékének kevesebb mint felére?

.....

d) Nevezzen meg egy olyan okot, amely az árfolyamesést a jelzett időszakban magyarázza!

.....

e) Értelmezze az alábbi megállapítást az 1925. évi adóbevételek adatsorai alapján:

„A költségvetés egyensúlya a névtelen adófizető műve.”

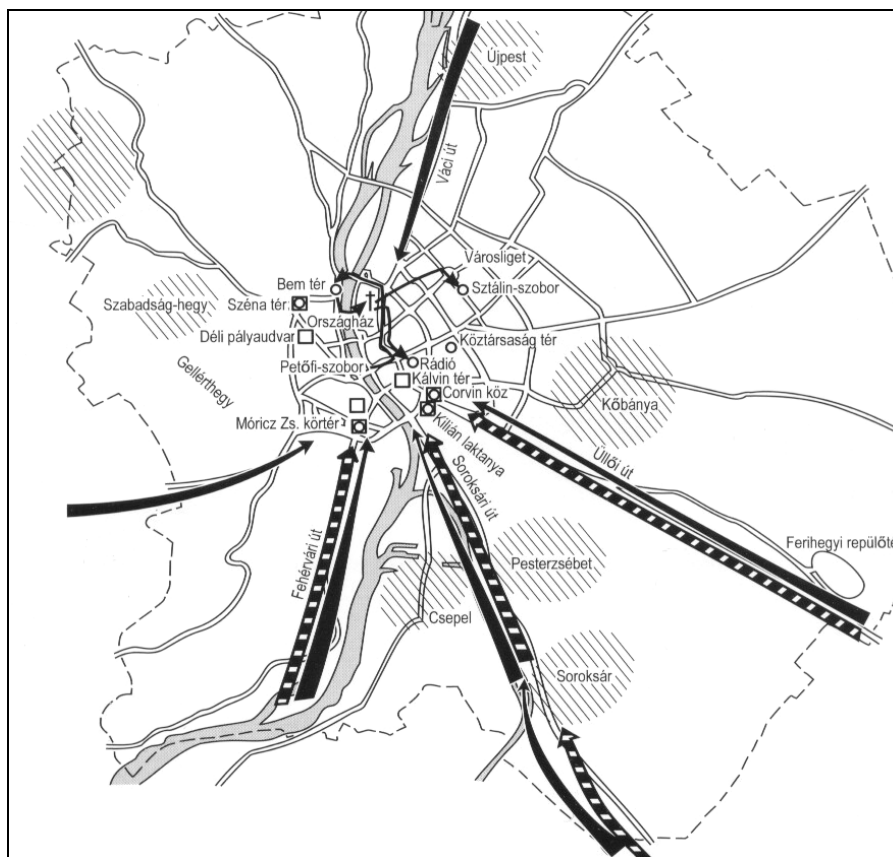
.....

f) Válassza ki a helyes állítást aláhúzással!

- A népszövetségi kölcsön és a stabil államháztartás (költségvetés) megteremtése miatt a nyugati pénzügyi körök megnyitották hiteleiket Magyarország számára.
- A népszövetségi kölcsön és a stabil államháztartás megteremtése miatt a magyar állam, az önkormányzatok, az egyházak és a magántőke nem szorulnak rá több külső hitelfelvételre.

6 pont	
--------	--

10. A feladat az 1956-os magyar forradalomra és szabadságharcra vonatkozik. Válasszon ki az alábbi térképvázlat helyszínei közül négyet, s mindegyikhez rendeljen hozzá az 1956. X. 23. — XI. 4. közötti főbb események közül egyet! (Elemenként 0,5 pont.)

Az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményei Budapesten

Helyszín	Esemény

2 pont

11. A feladat a globális világ jelenségeihez kapcsolódik.

A következőkben egy lexikon szócikkét közöljük a tömegkommunikációról. Soroljon fel négy tömegkommunikációs eszközt a XXI. századból! (Elemenként 0,5 pont.)

„Tömegkommunikáció <lat.>: kommunikációs forma: ugyanazt a közölnivalót valamely technikai eszköz (médiium) segítségével (nagyjából) egyidejűleg nagyszámú befogadónak továbbítják. A modern - szociológiai [társadalomtudományi] értelemben ipari jellegű információtermelési folyamat.”

a).....

b).....

c).....

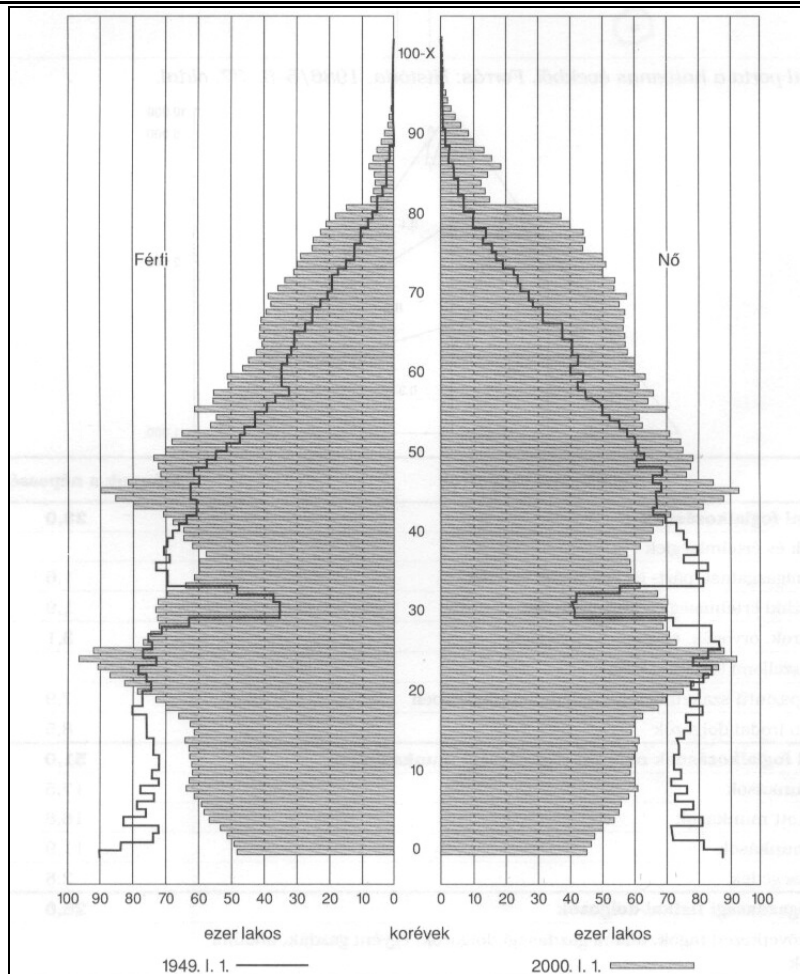
d).....

2 pont

12. A feladat a mai magyar társadalomra vonatkozik.

Válaszoljon a kérdésekre a források segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

„Az európai trendekkel összhangban az 1970-es évektől jelentősen nőtt – 25 év alatt megkétszereződött – a házasságon kívüli kapcsolatban tartósan együttélők száma. Ugyanakkor megfigyelhetők a nagycsalád bomlásának jelei is. 1970 és 1995 között a felére csökkent a rokonokkal élők száma. A családok átlagos nagysága is visszaesett a gyermekszám csökkenése miatt. 1949-ben 100 családra átlagosan 340 családtag jutott. 1990-ben már csak 300. A hat és annál több tagból álló családok aránya a családok összességéhez viszonyítva az 1949. évi 9%-ról 1%-ra esett vissza. A korábban általános 3-4 gyermekes családmoddal szemben a kétgyermekes családok váltak uralkodóvá. A negyvenes évek végén a családok egynegyede élt gyermek nélkül, 1990-ben arányuk már meghaladta az egyharmadot. A háromgyermekes családok aránya 10%-ról 5%-ra esett vissza. A négy vagy több gyermeket nevelő családok aránya 1949-ben még megközelítette a 10%-ot. 1990-ben már az 1,5%-ot sem érte el... Az elemi - 2 főből álló - családok aránya a négy évtized alatt 33%-ról 43%-ra emelkedett.” (Valuch Tibor történész)

A magyar társadalom korfája 1949-2000

- a) Hogyan változott a születések száma 1949-2000 között?
- b) Hogyan változott a 40 év fölöttiek száma 1949-2000 között?
- c) Melyik családmodell volt jellemző 1949-ben? *Húzza alá a megfelelő kifejezést!*
 élettársi kapcsolat nagycsaládos egykézű elemi
- d) Melyik családmodell vált uralkodóvá 1990-re?
- e) Hányadrészére zsugorodott a hat vagy több tagú családok aránya 1990-re?
- f) Milyen a férfiak és nők egymáshoz viszonyított aránya az 50 év fölötti korosztályokban az ezredfordulón?

.....

3 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó feladat,
kettő, a **magyar történelemre** vonatkozó, egy **rövid** és egy **hosszú**,
különböző korszakokra vonatkozó feladat.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Ókori Róma	rövid
	14.	I. világháború	rövid
Magyar történelem	15.	Erdély vallási viszonyai	rövid
	16.	Tatárjárás	hosszú
	17.	Iparosodás a dualizmus korában	rövid
	18.	Középosztály a dualizmusban	hosszú
	19.	Mai magyar társadalom	rövid
	20.	A Rákosi-korszak gazdaságpolitikája	hosszú

Segítségül megadjuk a helyesen kiválasztott feladatok sorszámainak lehetséges kombinációit.

Jelöljön meg egy oszlopot az alábbi táblázatból!

Karikázza be a választott oszlop betűjelét!

Feladattípus	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
rövid	13.	13.	13.	13.	13.	13.	14.	14.	14.	14.	14.	14.
rövid	15.	15.	17.	17.	19.	19.	15.	15.	17.	17.	19.	19.
hosszú	18.	20.	16.	20.	16.	18.	18.	20.	16.	20.	16.	18.

Csak a szabályok szerint kiválasztott feladatok értékelhetők! A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során fogalmazvány (piszkozat) készíthető!

13. A feladat az ókori Róma történelmére vonatkozik.

(rövid)

Magyarázza meg a források és ismeretei segítségével, hogyan függött össze az itáliai parasztság egy részének tönkremenetele és a rabszolgatartás tömegessé válása a köztársaság hódító háborúival a Kr. e. III-II. században!

„[...] a megműveletlen földnek a nagy részét ugyanis a gazdagok szerezték meg, s abban bíztak, hogy az idő múlásával ezeket már senki sem fogja tőlük elvenni. Sőt a szegényeknek környékükben lévő kisbirtokait is részben rábeszéléssel megvásárolták, részben erőszakkal elrabolták, s így eddigi birtokaik helyett immár hatalmas földeket műveltek meg. Ehhez azonban rabszolga-földműveseket és pásztorokat vettek igénybe. [...] Ebből eredően a hatalmasok egyre gazdagodtak, a rabszolganép betöltötte az egész országot, az italicusok [itt: itáliai kisbirtokos parasztok] viszont a csekély gyermekáldás és elnéptelenedés, szegénység, adózás és katonakötelezettség alatt szenvedtek. De, ha mindezek után maradt volna is munkára idejük, tétlenségre voltak kárhóztatva, hiszen a föld már a gazdagok kezébe került át, s ezek szabadok helyett rabszolgákat alkalmaztak földmunkákra.”
(Appianosz történetíró)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

14. A feladat az I. világháború történetére vonatkozik. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a hadviselés új vonásait az első világháborúban a korábbi háborúkhoz képest!

Tank és gyalogság, 1917

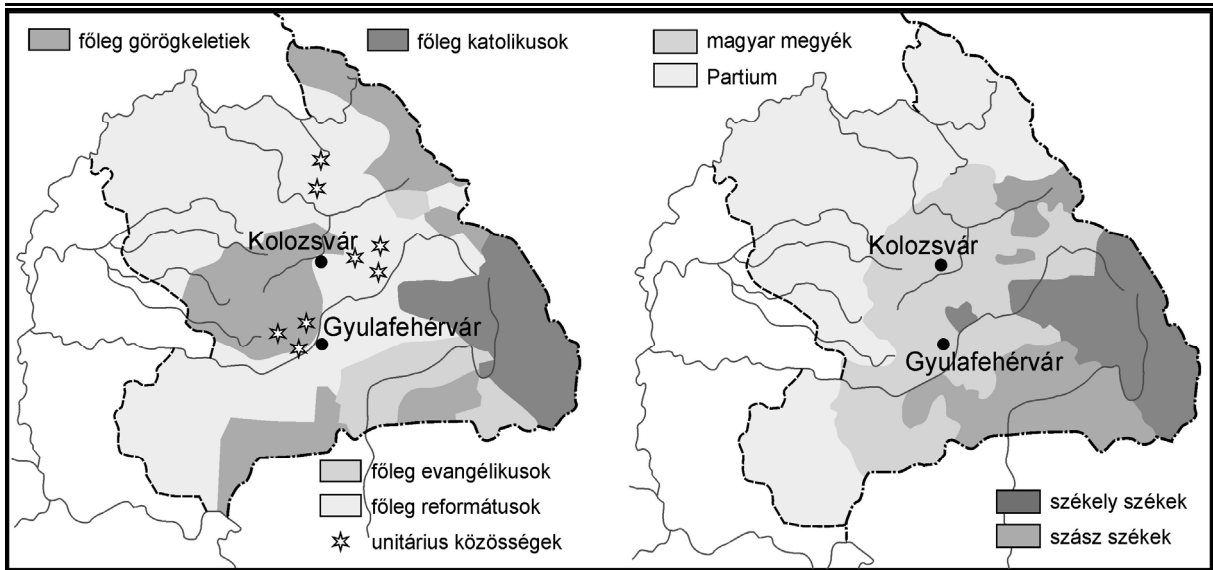

Gáztámadástól megsebesült angol katonák, 1918

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

15. A feladat a XVI. századi Erdély történelmére vonatkozik. (rövid)
Mutassa be Erdély vallási viszonyait a XVI. század második felében a forrás és ismeretei segítségével!

„Urunk ő felsége [János Zsigmond erdélyi fejedelem], miképpen ennek előtte való gyűléseibe országával közönséggel [közösen] az religió [vallás] dolgáról végezött, azonképpen mostan és ez jelen való gyűlésbe azont [ugyanazt] erősíti, tudniillik hogy midőn helyükön az prédikátorok az evangéliumot prédikálják, hirdessék, kiki az ő értelme szerént, és az község [gyülekezet, hitközség] ha venni akarja, jó, ha pedig nem, senki kényszerítéssel ne kényszerítse az ő lelke meg nem nyugodván, de oly prédikátort tarthasson, az kinek tanítása ő néki tetszik.” (Az 1568-as tordai országgyűlés a vallásszabadságról)

Erdély felekezeti megoszlása és közigazgatási beosztása a XVI. században

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

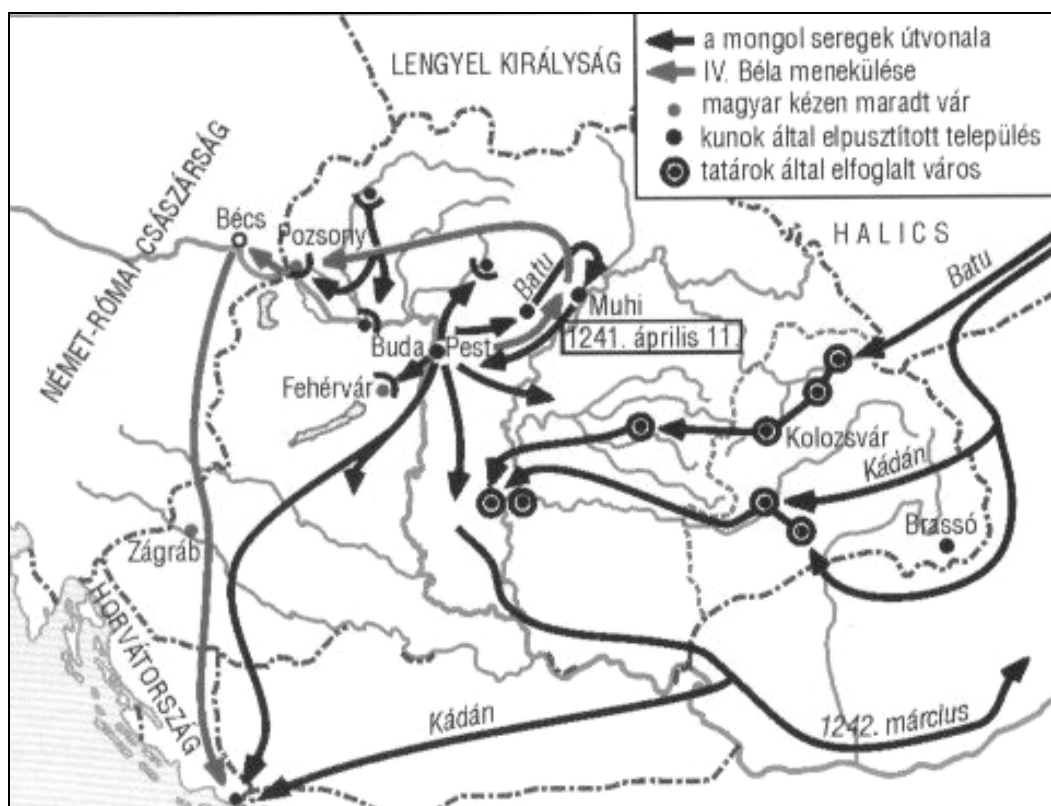
Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

16. A feladat az Árpád-korra vonatkozik.

(hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a tatárjárás történetét és IV. Béla újjáépítő politikáját!

„Egy másik dolgot is mondogattak [a nemesek], mégpedig azt, hogy mellőzve tanácsukat vagy éppen annak ellenére, az ő elnyomásukra és megszegyenítésükre hozta be a kunokat. [...] Emiatt akkora méltatlankodás élt bennük, hogy elviselni is alig tudták; és bár nem mondták ki, nem voltak hozzá [IV. Béla királyhoz] jó szívvel és lélekkel, és nem is forgattak elméjükben békés gondolatokat iránta.” (Rogerius mester)

A tatárjárás Magyarországon 1241-1242

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

17. A feladat a dualizmus korára vonatkozik.

(rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a kiegyezés utáni iparosodás eredményeit! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Az állami ipartámogatás.

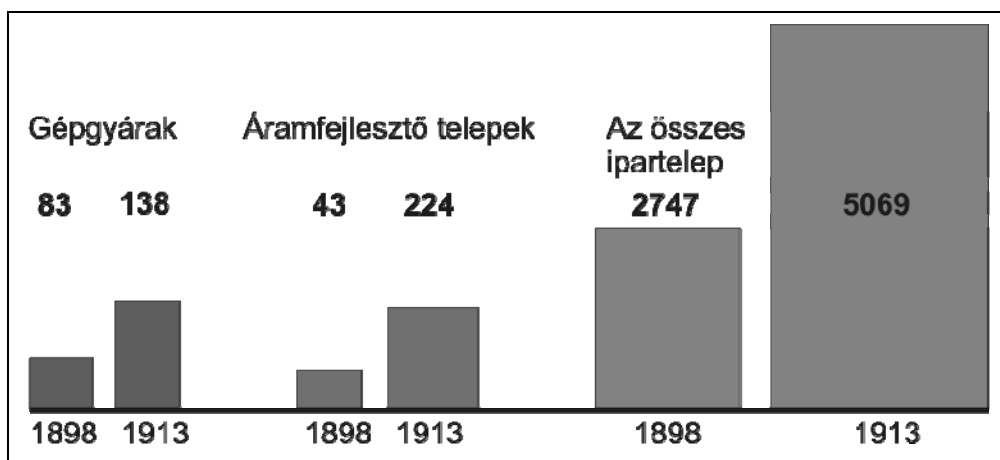
1. § Állami kedvezményekben részesíttetnek:

1. A technika jelen fejlődése szerint berendezett azon gyárak, amelyek Magyarországon eddig elő nem állított cikkekét készítenek. [...]

2. A technika jelen fejlődése szerint berendezett következő, már létező vagy ezentúl felállítandó gyárak, és pedig:

a) azon gyárak, amelyekben sárgaréz áruk, [...] szerszámgépek, munkagépek, gőzgépek és gőzkazánok, [...] elektrodinamikus készülékek, fegyverek, porcelán, üveg, [...], kaucsuk, [...] konzervek, [...] kénsav, aszfalt készül;

b) a rizshántó malmok, a mezőgazdaság kiegészítő részét képező szeszgyárak, selyem,- gyapjú,- pamut,- len- és kender fonó és szövő gyárak.” (1881: XLIV. törvénycikk a hazai iparnak adandó állami kedvezményekről)

A magyar ipartelemek száma 1898-1913

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

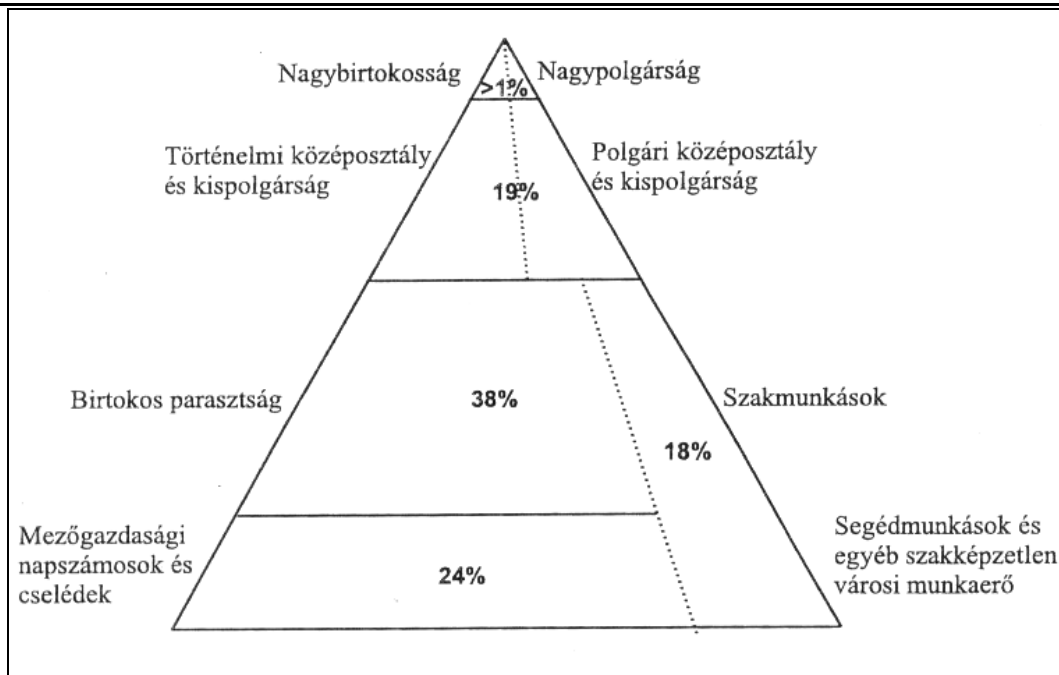
Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

18. A feladat a dualizmus korához kapcsolódik.

(hosszú)

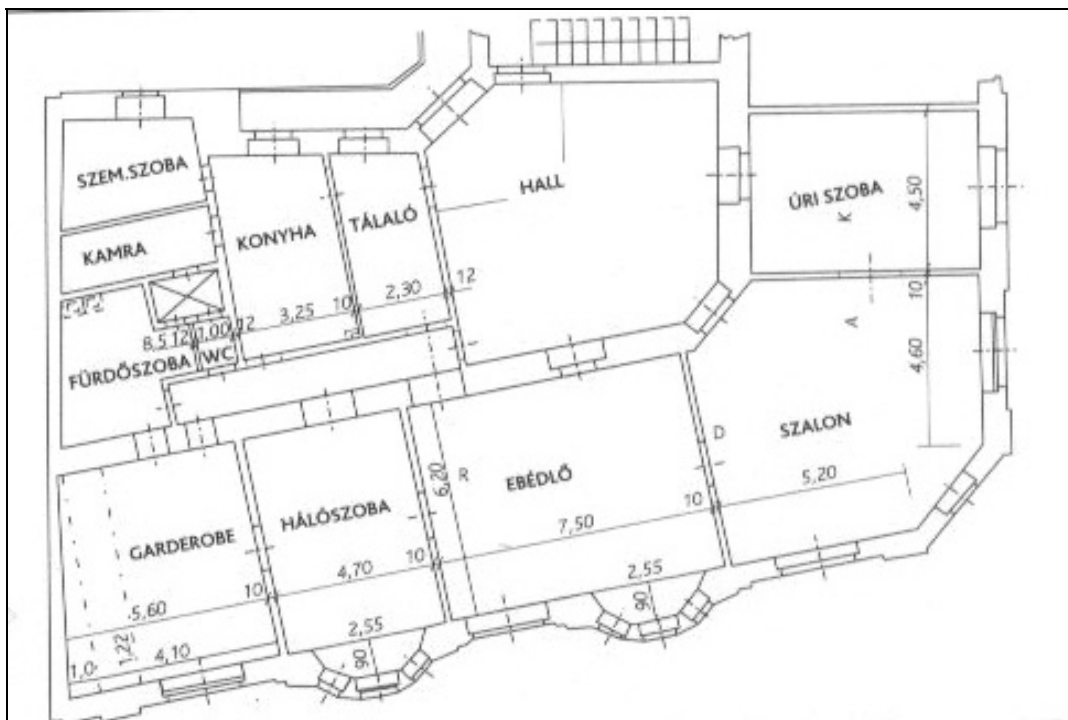
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a kiegyezés után kialakult középosztály belső rétegződéseit, életformáját!

„Felteszem azonban, hogy egy józan gondolkodású úriember sem nősz meg, míg legalábbis 3000 korona biztos évi jövedelme nincs. 1000 koronából nagy-nagyon szűkösen élhet meg vidéken is egy magányos ember. A fővárosban egy hónapos szobában lakó fiatalembernek is kell legalább 1800 korona, hogy szerényen megélhessen és tisztességesen ruházkodjék. Könnyelműség tehát családot alapítani legalábbis 3000 korona biztos jövedelem nélkül. Még ebből is csak nagyon kis udvari lakásra telik.” (Korabeli háztartási kézikönyvből)

A magyar társadalom a századfordulón

„Különös helyzet alakult ki a század elején a zsidókkal. Mindenütt ott voltak, ahol tehetséggel, szorgalommal érvényesülni lehetett, a pályák megnyíltak előttük, a tanszabadság pompás karrierek útját egyengette, társaságban, hivatalos helyeken fesztelen, „egyenrangú” barátkozás folyt zsidók és keresztények között [...], de a kikeresztelkedett zsidót természetesen éppoly kevésbé tekintették fajtabelinek, mint ahogy a keresztvívvel meglocsolt néger nem lesz az amerikai polgár szemében fehér ember; s erről soha nem beszélt senki.” (Márai Sándor: *Egy polgár vallomásai*)

Középosztálybeli lakás alaprajza

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

19. A feladat a mai magyar társadalomra vonatkozik.

(rövid)

Igazolja a források és ismeretei segítségével, hogy a ma hatályos magyar választójogi rendszer megfelel az ENSZ által 1948-ban elfogadott emberi jogi alapelveknek!

„21. cikk (1) Minden személynek joga van a hazája közügyeinek igazgatásában akár közvetlenül, akár szabadon választott képviselői útján való részvételhez.

(3) A közhatalom tekintélyének alapja a nép akarata; ez az akarat egyenlő szavazati jog és titkos szavazás vagy a szavazás szabadságát ezzel egyenértékűen biztosító eljárás alapján időszakonként tartandó tisztességes választáson kell, hogy kifejezésre jusson.” (Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatából; 1948)

„70. § (1) A Magyar Köztársaság területén élő minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési és a helyi önkormányzati, továbbá a kisebbségi önkormányzati választásokon választható és – ha a választás, illetőleg népszavazás napján az ország területén tartózkodik – választó legyen, valamint országos vagy helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben részt vegyen.

(3) Nincs választójoga annak, aki cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt, illetőleg aki a közügyek gyakorlásától eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt áll, továbbá aki jogerős szabadságvesztés büntetését, vagy aki büntetőeljárásban jogerősen elrendelt intézeti kényszergyógykezelését tölti.

71. § (1) Az országgyűlési képviselőket, valamint a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjait továbbá a polgármestert és a fővárosi főpolgármestert a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással választják.” (A Magyar Köztársaság Alkotmánya)

„Vegyes választási rendszer Magyarországon

A vegyes választási rendszer a többségi és az arányos rendszereket együtt alkalmazza. Ilyen a jelenlegi magyar választási rendszer.”

„Töredékszavazatok: a 176 egyéni és a 20 területi választókerületben mandátumot el nem ért és országosan összesített szavazatokat jelenti. E szavazatok alapján az egyes pártok országos listáiról – az arányosság érdekében – ún. kompenzációs mandátumokat lehet szerezni.” (Az 1989. évi XXXIV. törvény az országgyűlési képviselők választásáról)

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

20. A feladat az 1945 utáni magyar történelemre vonatkozik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a Rákosi-korszak gazdaságpolitikáját 1950-53 között!

„Egyébként az nem baj, ha a vita »eredményeként« néhány dolgot módosítana az Országgyűlés, mert egyébként az elfogadás túlságosan kincstári jellegű. Azt gondolom, hogy egyenesen kívánatos volna, hogy két-három szónok javasoljon valami előre megbeszélt kisebb módosítást; mégpedig a további felemelés irányában... A Szovjetunióban ezt mindig így csinálják.” (Gerő Ernő; 1951)

„A módosított ötéves terv segítségével Magyarországot a vas és acél országává, a gépek országává, fejlett ipari országgá alakítjuk” (Az ötéves terv 1951-es, felemelt változatából)

A beruházások megoszlása (%), 1950-1954	
Népgazdasági ág	1950-1954 együtt
1. Alapanyaggyártás	31,1
2. Gépipar	9,5
3. Nehézipar (1-2.)	40,7
4. Könnyűipar	1,8
5. Élelmiszeripar	1,6
6. Ipar (3-5.)	44,1
7. Építőipar	2,7
8. Mezőgazdaság	13,8
9. Közlekedés	12,8
10. Kereskedelem	2,5
11. Kommunális és igazgatási feladatok	14,8
12. Egyéb	9,3
Összesen (6-12.)	100,0

A mezőgazdasági földterület megoszlása a tulajdonos szerint (ezer hold), 1949-1953			
Év	Állami gazdaságok	Szövetkezetek	Parasztgazdaságok
1949	113	76	9381
1950	463	419	8662
1951	685	1253	7562
1952	1050	1795	6549
1953	1250	2478	5516

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Nagy világvallások	2	
	2. Középkori kultúra	4	
	3. Árpád-kor	6	
	4. Francia abszolutizmus	4	
	5. Magyarország a XVI. században	6	
	6. Ipari forradalom	3	
	7. XIX. századi magyar társadalom	4	
	8. Náci Németország	3	
	9. Magyarország 1914-1929	6	
	10. 1956-os forradalom és szabadságharc	2	
	11. Globális világ	2	
	12. Mai magyar társadalom	3	
	I. Összesen	45	
II. Szöveges kifejtendő feladatok	13. Ókori Róma	12	
	14. I. világháború	12	
	15. Erdély vallási viszonyai	12	
	16. Tatárjárás	21	
	17. Iparosodás a dualizmus korában	12	
	18. Középosztály a dualizmusban	21	
	19. Mai magyar társadalom	12	
	20. A Rákosi-korszak gazdaságpolitikája	21	
	II. Összesen	45	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma		90	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: